

Richtlijnen veneuze bloedafname

Deze richtlijn is van toepassing voor een perifere veneuze bloedafname met vacutainer. Veneuze bloedafname met “spuit en naald” is niet conform de richtlijnen!

Deze handelingen zijn niet van toepassing op:

- Capillaire bloedafname
- Veneuze bloedafname langs veneuze leidingen (bv. port-à-cath)
- Arteriële bloedafname

De aanvrager is verantwoordelijk voor het correct invullen en handtekenen van de aanvraag.

1. Overzicht afnamecontainers

Zie “Overzicht bloedbuizen”

2. Benodigdheden

- Aanvraagformulier (elektronisch of papier)
- Handalcohol
- Niet-steriele handschoenen
- Stuwband of knelband
- Klikhouder voor de naald: DROP-IT houder
- Prikveilige naald
- Ontsmettingsmiddel voor intacte huid (bv. Chloorhexidine 2.5% in isopropylalcohol 70%)
- Afnamebuis
- Kompressen, watjes
- Pleister of verband
- Naaldcontainer
- Vuilzak voor niet-risico-houdend medisch afval

3. Werkwijze

3.1 Identificatie van de patiënt

Het is wettelijk verplicht om de stalen ondubbelzinnig te identificeren.

De persoon die belast is met de staalafname, dient de identiteit van de patiënt te controleren en te verifiëren met de identificatiegegevens op het aanvraagformulier.

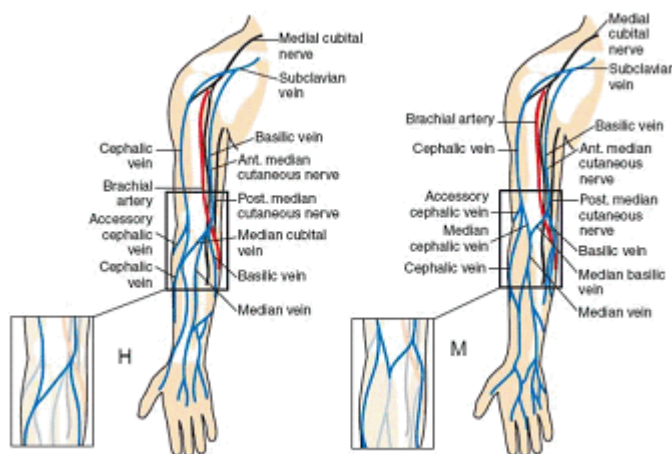
Identificeer de patiënt voor aanvang van de bloedafname door actief naar zijn naam en geboortedatum te vragen. Stel een open vraag en geen ja/nee vraag. Vergelijk de gegevens met deze op het aanvraagformulier.

3.2 Controle aangevraagde analyses

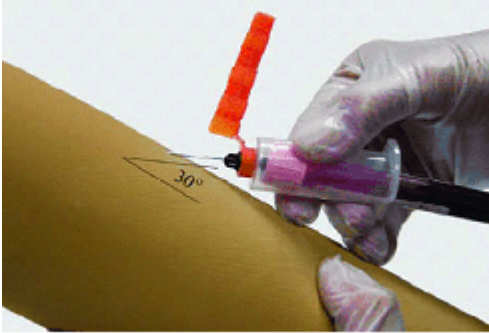
- Controleer welke analyses men wenst aan te vragen en leg de juiste bloedbuis klaar.
- Ga na of er analyses zijn die specifieke afnamecondities vereisen (tijdstip afname, afnamebuis, bewaring op ijs, ...).
- Een nuchtere bloedafname houdt in dat de patiënt minimaal 12 uur voorafgaand aan de bloedafname niet mag eten noch drinken. Het drinken van water is wel toegestaan. Bevrage de nuchtere status van de patiënt indien van toepassing.

3.3 Veneuze bloedafname

- Pas handhygiëne toe.
- Geef korte info aan de patiënt over de handelingen die je zal uitvoeren. Vraag na of de patiënt anticoagulantia neemt. Stel de patiënt gerust. Laat de patiënt een comfortabele houding aannemen.
- Positioneer de arm van de patiënt (gestrekt, eventueel ondersteund met kussen, best licht naar beneden toe) en laat deze een vuist maken (niet laten “pompen”).
- Breng de stuwband aan op 7,5 à 10 cm boven de punctieplaats.
  - o Span deze niet te hard aan, zorg ervoor dat de polsslag nog duidelijk voelbaar is.
- Maak een keuze van punctieplaats door te palperen:
  - o WEL: bij voorkeur in de elleboogplooi ter hoogte van de mediane venen, eventueel op de handrug of op de voorarm.

- o NIET:
  - Aan de zijde van een mastectomie tenzij dit niet anders kan en de arts dit toch beslist.
  - Aan de zijde van een shunt (dialysepatiënten).
  - In oedeem, hematoom of brandwonden.
  - Aan de voorzijde van de pols.
- Selecteer de gepaste afnamenaald en plaats de naald op de naaldhouder. Nooit de naald buigen!!
- **Doe niet-steriele handschoenen aan.**
- Ontsmet de punctieplaats en wacht tot deze droog is. Raak de punctieplaats niet meer aan totdat je aanprik. Anders dient men opnieuw te ontsmetten.
- Haal de beschermhuls van de naald.
- Trek de huid strak met de duim op 2.5 à 5 cm onder de punctieplaats.
- Prik de vene aan onder een hoek van 30° (of minder) en plaats de eerste afnamebuis op de naaldhouder. Eens het bloed begint te lopen kan de patiënt de vuist lossen.

- Vul alle afnamebuizen achtereenvolgens:
  - o In de correcte volgorde:
    - Citraat tubes (lichtblauw)
    - Serum tubes (rood)
    - Heparine tubes (groen)
    - EDTA tubes (paars)
    - Fluoride oxalaat tubes (grijs)
  - o Tot aangegeven niveau.
  - o Zwenk de afnamebuis alvorens de volgende te nemen of terwijl de tweede buis zich vult, enz. NIET SCHUDDEN!
- Maak de stuwband los.
- Plaats een kompres over de punctieplaats.
- Verwijder de naald.
- Voer druk uit of laat de patiënt druk uitoefenen op de punctieplaats. Bij een patiënt onder een behandeling met anticoagulantia dient men extra aandacht hieraan te geven.
- De patiënt mag de arm niet plooiën!
- Verwijder ondertussen de naald van de naaldhouder in de naaldcontainer.
- Indien de patiënt zelf druk kan uitoefenen op de punctieplaats:
  - o Doe de handschoenen uit.
  - o Identificeer de monsters.
  - o Controleer of er op de punctieplaats geen bloeding meer optreedt.
  - o Breng een pleister of verband aan.
- Indien de patiënt geen druk kan uitoefenen op de punctieplaats:
  - o Voer druk uit op de punctieplaats totdat er geen bloeding meer optreedt.
  - o Breng een pleister of verband aan.
  - o Doe de handschoenen uit.
  - o Identificeer de monsters.
- Ruim de werkplek op en/of maak deze proper.
- Pas handhygiëne toe.
- Bij een “moeilijke bloedafname” of te klein bloedvolume, meldt men dit aan het labo.

3.4 Identificatie van monsters

Zorg ervoor dat alle monsters correct worden geïdentificeerd.

Enkele aandachtspunten hierbij zijn:

- **Monsters worden steeds NA de afname geïdentificeerd en bij de patiënt** (al dan niet met blauwe etiketten).
- Indien meerdere staalafnames op verschillende tijdstippen worden uitgevoerd, wordt het afname uur vermeld op het recipiënt.

3.5 Transport

Het is steeds van groot belang om de patiëntenstalen **zo snel mogelijk naar het laboratorium** te transporteren.

- De laboratoriumresultaten zullen sneller gekend zijn.
- Bovendien zijn lichaamsvochten ook instabiel: door allerlei processen, die starten vanaf het ogenblik van de afname, kunnen significante veranderingen optreden die maken dat de samenstelling van het lichaamsvocht afwijkt van de “in vivo” samenstelling. Sommige van deze “artefacten” kunnen worden afgeremd door afkoeling, terwijl anderen dan weer worden versneld door afkoeling!!

De beste oplossing is dus om de stalen zo snel mogelijk in het laboratorium te krijgen! Vanuit Samedì is een **ophaaldienst** georganiseerd, die in de **voormiddag, 's middags, in de namiddag en 's avonds** de stalen aan uw praktijk komt ophalen en op een gecontroleerde wijze naar het laboratorium brengt.

Indien een specifieke analyse te instabiel is voor transport, kan u uw patiënt ook altijd doorverwijzen naar onze bloedafnamedienst te Samedì zelf. Deze **bloedafname is gratis voor uw patiënt**.

3.6 Mogelijke complicaties

3.6.1 Hematoom

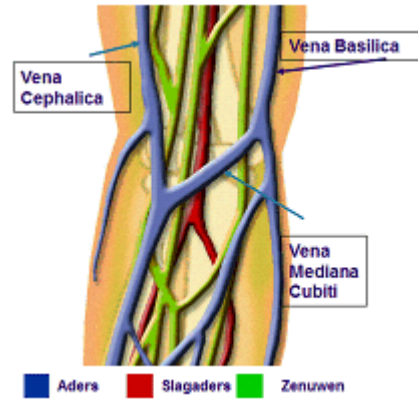
Dit kan ontstaan doordat de naaldopening niet volledig in de vene zit of doordat de stuwband niet werd gelost voor het verwijderen van de naald. Stop de procedure onmiddellijk, druk goed aan totdat het bloeden stopt. Leg een verband aan en zeg dat dit 15min dient aan te blijven. Kies een andere punctieplaats.

3.6.2 Accidenteel aanprikken van een zenuw

Dit kan men merken doordat de patiënt een tinteling, verdoving of elektrische schok voelt distaal of proximaal van de punctieplaats. Stop de procedure onmiddellijk en prik aan op een andere plaats.

3.6.3 Accidenteel aanprikken van een arterie

Dit kan men merken doordat er zich zeer snel een hematoom vormt of doordat de afnamebuizen zéér snel vullen. Stop de procedure onmiddellijk en duw de punctieplaats gedurende 5 minuten stevig aan. Leg een verband aan en zeg dat dit 15min dient aan te blijven. Kies een andere punctieplaats.

3.6.4 Syncope

Stel de patiënt gerust, laat de patiënt liggen en plaats de benen hoger dan het lichaam (benen omhoog houden, patiënt achterover kantelen met stoel,...), maak spannende kledij los.